

REDACTIA

Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

întru Anastro-Ungaria:
 un an . . . . . 20 cor.
 6 an . . . . . 10 „
 3 an . . . . . 5 „
 lună . . . . . 2 „
 de Duminecă pe an
 4 coroane.
 în România și străinătate
 pe an 40 franci.
 scrisorile nu se înapozază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b.
 de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și
 insertiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisorile nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

GHIAȚA S'A RUPT!

Felicităm pe Dr. Aurel Vlad, care în înțelegere cu fruntașii din cercul nostru românesc Dobra (Hunedoara) a primit să fie candidat pentru scaunul vacant de deputat în acel cerc.

Felicităm și pe alegătorii pentru-că adevăr, un mai bun candidat cu un gâșeau. Dr. Vlad este bărbat tiner, plin de vigoare și lupta pe care va purta-o are să fie nu numai înspre folosul românilor din cercul Dobrei, dar peste tot: câștiga vom cu toții deșteptându-se în cercuri tot mai multe alegătorii români.

Ne place a crede apoi, că Dr. Vlad va și fi ales. Deși, nu ne îndoiim, administrația va face tot posibilul să aleagă vre-o slugă plecată a guvernului.

Românii din Hunedoara au însă, primul rînd, sfînta datorie să lupte cu toții pentru alegerea lui Dr. Vlad. Dacă nu e aici vorba de a pricopsi o persoană — știm toți că tinerul candidat este nu se poate mai bine aranjat în Orăștie — ci e vorba să arătăm că atunci când se desfășoară steagul național, alergăm cu toții în giurul lui; și vorba să dovedim, că atunci când intrăm în luptă, știm să și învingem.

Și e vorba, mai presus de toate, să demonstrăm, că dacă încolo vrem să luptăm, că nu vom scăpa un singur șir unde să lăsăm poporul pe mâna străinilor, ci fie-care palmă de teren vom apăra în cea mai perfectă soliditate și frățească iubire.

A fost destul cu pasivitatea. Ei avem să-i mulțumim că pretutindent cercurile române au trimis în Dieta de cei mai patentați mameluți ori pe neșutuhiștii cei mai intoleranți. Prin pasivitate s'a ajuns, că asupra cercurilor electorale române ca asupra unei prăzi negure, s'au aruncat străinii, și noi, în

numele sfintei pasivități, privit-am cu mâinile puse la spate cum sutele de mii alegători români se bat sub steaguri străine și în numele unor idei cu cari neamul românesc n'are nici în clin nici în mănecă.

Ei avem să-i mulțumim, că alegătorul român a ajuns marfa cea mai ieftină electorală ori terenul unde să se înfigă atâția șarlatani, de bălcui, îndrăzneți în afirmări și fără rușine când vorba e să-și bată joc de neștiința oamenilor.

Ei, dar poate se vor găsi și acum pasiviștii ortodocși cari vor pune întrebarea: ce câștigăm dacă se alege un deputat, în cazul de față Dr. Vlad?!

Noi nu punem însă așa chestia, ci întrebăm: ce pierdem dacă alegem un Român bun? Și peste tot, chiar dacă nu l-am pute alege, pierdut-am ceva prin lupta de redeșteptare a poporului?

De sigur că nu, ci am câștigat mult. La tot cazul ni-am înstăpănit asupra unei etape. Urmează, în viitor, să luptăm și pentru ajungerea în posesie a celorlalte. Nimeni, cu mintea sănătoasă, nu-și va închipui adică lupta noastră că d'odată, dintr'o singură lovitură, s'ajungem tari și mari în Dieta țării, ci luptele constituționale se dau treptat. Azi un pas, mâine altul și așa mereu înainte!

Stînd însă cu încăpăținare în absolută pasivitate, neîndrăsnind nimeni să spargă ghiata, fără ndoială ne atrofiăm.

Candidatura d-lui Dr. Vlad aduce în viața noastră publică o nouă mișcare și indiferent dacă izbutește ori nu, lucru de căpetenie este să dăm semne de viață, să nu treacă — dacă se poate — o singură zi fără ca să ne afirmăm.

Contele Pallavicini despre croați. În Croația au avut loc tulburări serioase născute din cauza că ofițerii croați ferate maghiare se purtau nevoacător față de locuitorii croați și numai ungurește voiau să stee cu ei de vorbă.

Contele Pallavicini a avut în chestiu asta o convorbire cu Ludvigh, directorul căilor ferate maghiare, cu care prilej a făcut niște declarațiuni, cart au scos foile maghiare din sărite.

„În Ungaria — a zis între altele — există două limbi oficiale: limba maghiară și limba croată. Ungurul dară, dacă vrea să ocupe în Croația oficiu public, trebuie să cunoască limba croată. Croații nu vor învăța doară în propria lor patrie ungurește, de dragul ungarilor? Fața de croați nu putem observa un fel de politită à-la Congo, ca să-i silim să primiască naționalitatea și limba noastră!“

Pentru aceste enunțuri foarte la loc și firești, foile îl atacă inversunat pe contele Pallavicini. Îl face antipatriot, parvenit, străin. Mai ales organul lui Bánffy „Magyar Szó“ e grozav de indignat, și se întreabă: ce are să caute un astfel de om venit din străint în casa magnașilor? Ce caută contele parvenit în direcția băncii generale de credit? De ce primește postul gras de director al unei bănci ungurești, dacă în sentimente nu e Maghiar ci Croat?

Dar iute se mai supără cinstiții noștri concetățeni maghiari, dacă le sput adevărul în față. Cum, nici chiar în patria lor proprie să n'ai dreptul să vorbești limba ta maternă? Dar noiștim mai sunt uneori.

In giurul unui toast.

Din cele două articole reproduse de noi, cetitorii „Tribunei Poporului“ și întreaga obște română au putut vedea, cum „Aradi Közlöny“, ziar guvernamental, și „Függetlenség“, organ kossuthist, consideră drept o insultă pentru Unguri faptul că la masa P. S. Sale episcopului Ioan I. Papp s'au rostit mai multe toast românești, decât ungurești.

LA ROMA...

X.

Quirinalul.

Câți-va dintre noi am avut norocul să facem cunoștință cu sublocotenentul Alberto Ducceschi (reg. 94, infanterie), om înzestrat cu multă cultură (a terminat liceul la preoți și a absolvat și dreptul, dar pe de asupra se ocupă cu literatura) și nu se poate mai gentil. Ni-a expozat ca după amiază să putem vizita palatul regal (părechea regală era dusă la alergările de cai), odinioară reședința papilor.

O splendoare de neînchipuit este interiorul acestui palat. Nu e mirare: un șir întreg de artiști cari au lucrat în trînsul. Astfel Bernini, Maderno, Fontana, Fuga, Guido Reni etc.

Am văzut sala tronului, sala de dans, sala rococo și sala gobelinilor, precum și alte salete, toate pline cu prețioase lucruri de artă. Dar mai mult am admirat capela Pauliana (făcută de Maderno sub Paul V) și sala unde-s coroanele de bronz, de aur și argint și alte nenumărate lucruri minunate donate de orașe și corporațiuni regelui Victor Emanuel, precum și diverse sute de obiecte cari come-

morează împlinirea a 25 ani dela moartea „Părintelui patriei... toate mărturiile nu numai ale pietății Italianilor, dar și a neîntrecutei lor iscusințe în arta decorativă.

Găsit-u-s'au de altfel și între noi Români pioși, cari s'au dus să îngrunchie la mormântul lui Inocenție Micu Klein, prelatul care în lupta sa pentru Români ardeleni, căzut-a jertfă prigonitorilor și adăpost și scut la maica Roma a mers să caute... E modest de tot mormântul din biserica ruteană al marelui episcop român... Oare o biserică bogată, cum este cea greco-catolică română, cu prelați cari au venite sute de mii, n'ar putea să-i facă un mausoleu vrednic de memoria lui?...

Monte Pincio.

La extremitatea de mează noapte a Romei, pe unde intră Tibrul în oraș se întinde Monte Pincio, pe vârful căruia — un platou frumos — este cel mai vast parc, împodobit nu numai cu arbori de tot felul, cu straturi de flori, dar cu sute de busturi, din marmură de Carrara, ale celebrităților italiene... Câți bărbați de stat, artiști, învățați mari și generali vestiți a avut Italia, tuturor li-a ridicat bust aici. Am

admirat mult bustul lui Machiavelli și Dante.

Priveliștea de aici e încântătoare. Drept în față, spre apus, e Vaticanul.

Pe munte urci din Piazza del Popolo, unde-i așezat un obelisc mare și patru lei, p'a căror guri țîșnește apă. Obeliscul a fost adus aici sub August, după campania victorioasă din Asia.

În coasta dealului, într'o adâncitură, este statua echuestră alui Carol Albert, din marmură. Drept prelungire, spre răsărit, a parcului e corso di Porta Pinciana și d'Italia, care duce până la Porta Pia... P'aici se plimbă în trăsuri lumea aristocrată italiană.

Tot pe Monte Pincio, extremitatea de Nord, e Villa Borghese, în mijlocul unui parc imens. În palat sunt lucruri de artă d'o rară bogăție.

Ne întorceam spre casă dela Monte Pincio, și eată că pe strada Națională, Depretis și în Pieța Eschilin era public enorm îngrămădit. Elevi de ai școalelor eșiseră cu steaguri și musică... Ce se întâmplă? Se întorcea la palat părechea regală, care fusese la alergările de cai. Am avut astfel prilejul să-i vedem pe suveranii Italiei... Regina e o d'o remarcabilă frumuseță, brună. Regele e mic de sta-

Că șovinismul îi împinge pe sus amintiții colegi până a dăscăli în casa sa proprie pe un episcop, asta poate că e nu numai chestie de educație politică, dar peste tot, lipsă de condescendență ce șeade rău că-i lipsește până și unu ziarist maghiar... E, cum am zice, chestie de creștere.

Și mai grav ni-se presintă afacerea când vedem că ziarele locale ridică până în cer toastul primprocurorului Meszlényi Antal, care a aflat de cuviință să spună, la masa nou alesului episcop, că el nu se bucură de această alegere, ci ar fi dorit să-l vadă în scaunul episcopesc pe Aug. Hamsea, căci acesta-i mai merituos, mai alipit de sufletul Ungurilor... Și ziarele maghiare îl laudă pe Meszlényi, spunând că el a talmăcit sentimentul obștesc maghiar.

Că d-l Meszlényi a rostit acest toast, earăși e chestie de educație. Că ziarele maghiare îl laudă pentru aceasta, e însă tocmai cea mai bună dovadă despre înțelepciunea Sinodului care a ales pe actualul episcop, ear n'a ales pe Hamsea nici după ce prin câte toate s'a zădărnicit întărirea părintelui Mangra. Și Ungurii, cari în public plâng atât de amar după Hamsea, dovedesc puțin simț politic. Regretul lor este adică cel mai mare indemn pentru Români ca să țină la olaltă și gol să facă în giurul persoanelor laudate de ei ori pentru cari Ungurii mișcă toate petrele să ni le impună capii bisericești...

Ungurii din loc de altfel asupra unui singur lucru erau edificați: că în persoana lui Hamsea găseau un episcop gr. or. maghiar în casa căruia într'adevăr ungurește s'ar fi petrecut toate. Și atât de mult au convingerea aceasta, încât iartă lui Hamsea până și faptul că la banchet a vorbit — nemțește. Ei-hei, să fi vorbit, de pildă, Mangra nemțește, și să fi văzut a doua zi campanie violentă și telegrame la „Keleti Ertesítő“... De Hamsea nu se ating însă, ci până și procurorul plînge în public că nu-l poate saluta în scaunul episcopesc.

Cât privește de altminteri înveștatura ce e de tras din toate cele petrecute, ea, într'adevăr, nu poate fi alta, decât următoarea: Până acuma cel puțin la masa albă am putut sta alături, la anume privilegii; d'aci încolo nici la masa albă nu mai e ușor, căci chiar primprocurorul, custodele dreptății, vine să dăscălească corpo-

tură dar figură destul de simpatică. Italianii îl aclamau cu un rar entuziasm. I-am strigat și noi un „trăiască“...

Plecarea din Roma.

Seara — în ziua întâiu de Paști — suntem cu toții în marele restaurant dela gară. Luăm masa împreună.

D-l Tocilescu ține un toast, arătând însemnătatea vizitei noastre la Roma, dar spunând că partea poate cea mai grea a campaniei numai d'aci încolo ne așteaptă... Vom urma însă cnragioși programul spre Neapoli (aplaude viforoase). Profesorul Cliniciu (București) toastează în onoarea d-lui Tocilescu (ovațiuni). Ear scriitorul acestor șire a propus să se trimită primarului din Ancona, unde așa de cald am fost primiți, o telegramă omagială (aplaude).

Furtuna de aplaude izbucni însă numai când intră în sală o vivandieră, cu mândrul nostrul trecului, și dintr'un coș, tot trecului, fiecărui congresist român i-se împărți câte un ou roșu, galben și albastru... O delicată atenție aceasta din partea d-lui C. I. Mitilineu... „Christos a înviat“ suna de pe fiecare buză și ciocniam veselii ouele... Când veselie era în tof, veniră între noi d-nii Stefan Sihleanu și St. Șendrea,

KALMÁR JÓZSEF

mechanic.
Recomandă

Bicicletele

sale de cea mai bună calitate.

Are în deposit *gumă interioară și esteroară* de prima calitate, și tot felul de părți constitutive d'ale bicicletelor.

Eftine și pe lângă garanție efeptuiește 975 2-

Reparaturi de biciclete,

instalări de sonării electrice și telefonuri.

Toate pe lângă garanție.

Strada Salacz nr. 2. Telefon nr. 242.

Fondat 1893.

VÖRÖS JÓZSEF,

PLAPOMAR și MÁTRÁTER.

Arad, Deák Ferencz-uteza N-rul 4-5.

Am onoare a Instiința P. T. public din loc și provință, că mi-am strămutat atelierul de plapome și mătrațe de pe piața libertății unde a stat mai mulți ani, pe strada Deák Ferencz 4-5 (în curte vis à vis de poartă).

Prăgătesc tot felul de

Plapocame și mătrațe

în forma cea mai frumoasă și cu prețurile cele mai moderate.

Comandele din provință se efectuează prompt și precis.

Recomandându-mă pentru sprijinul On. public, sunt

Cu deosebită stimă:

960 5-10

Vörös József.

955 7-10

Zidește fântâni,

le curățește, găurește sau le face mai adânci: Liesmann József, Arad, strada Weselényi 36.

Spălătorie de albituri

și călcarea lor,

Arad, Strada Vesselényi Nr. 45.

Spăl rufele să fie albe ca zăpada și calc strălucit gulere, manșete, precum și alte rufării. De asemenea și perdele. 933 9-25

Cu stimă

Véd. Lada Mihály.

Kiss Albert,
tapițer și decorator.

Arad, strada Varjassy József 13.

Primește tot felul de lucrări de tapițerie și decorațiuni, confecționare de madrațe și ori-ce reparări cu cele mai modeste prețuri.

Canapele și madrațuri se găsesc în permanență în depositul meu. 961 7-50

În atenția publicului ziditor!

Am onoare a aduce la cunoștința m. on. public, că în strada Kapa, n-rul 12 (casa proprie) am deschis

O cancelarie de zidire.

Întreprind zidiri de case noue, restaurarea și schimbarea de case vechi, cu un cuvânt ori-ce soi de lucrare ce se ține de ramul ăsta, pe lângă prețuri eftine și garanție absolută. 954 6-30

Cu stimă:

Tenczlinger Károly,
măiestru de zidar diplomat.

Prapori și steaguri bisericești

precum și

lucrări de zugrav execută

Ludovic Neisz

Arad, strada Chorin 2 și str. Hunyady 6.

KISS GYULA

têmplar de zidiri și mobile.

ARAD, str. Csernovics Péter Nr. 16 (colțul str. Halasi)

Primește tot felul de lucrări ce se țin de zidiri și mobile, precum: lucrări în lemn pentru clădiri, portale, aranjamente de prăvălii și birouri. Aranjamente de culină, dormitoare, sufragerie și salon, dela cele mai simple până la cele elegante prompt și eftin.

Comande din provință se efeptuiesc numai de casă.

— Desemnuri dau gratuit. —

— La lucrări pentru biserici dau rabat. —

Imprumuturi de bani pe amortisare

mijlocesc pe lângă condițiile cele mai avantajoase, pe moșii și case în orașe cu 4,3, 4,5 și 5% și amortisare de

20, 25, 30, 50 de ani,

adecă în camătă e socotită atât camătă cât și amortisarea din capital.

Principiul meu e îndestulirea M. On. public, care vrea să facă imprumuturi ipotecare.

Imprumuturile se plătesc în bani gata, scrisorile ipotecare se plătesc cu valoarea lor nominală. Spese prelabile nu sunt, tacsele mi le socotesc ulterior.

Pentru deslușiri mai detaiate a se adresa la

HERZOG SÁNDOR

Arad, strada Weitzer-János Nr. 15, ușa 7.

Strămutare de prăvălie!

AUGUSTIN ALBRECHT

fost CSEH KATALIN

și-a strămutat

PRĂVĂLIA DE MĂNUȘI

cu prima Maiu 1903,

în strada Salacz Nr. 1.

(Casa Löcs.)

974 2-10

TERÉNYI JENŐ,

Prăvălie cu diferite mărfuri la „Steaua albă“
Arad, Piața Boros Béni Nr. 22. (în colț.)

Recomandă magazinul său de coloniale, tot felul de făini, precum și alte lucruri.

Deosebit recomandă **semințele** a tot felul de **legume.**

Prețuri moderate.

Serviciu prompt.

La comande din provință împachetarea nu se socotește. Cumpărarea cu bani gata 2% scăzământ. 945 6-25

Venzare cu ori-ce preț!
din cauza desfacerii prăvălii.

Tot felul de obiecte optice se pot căpeta cu prețuri foarte moderate.

Ochielari și tvicheri începând dela 1 fl.

GAÁL LIPÓT fiu,

optician.

ARAD, Andrassy-tér 17.

977 1-5

A. VERBOS și FIILUL,

Fabricant de mobile

Arad, Calea Andrassy Nr. 6.
Filială în Mediaș.

Atrage atenția onor. public și-l roagă să viziteze

Marele seu magazin de mobile
dela fabrica augmentată.

Are în magazin mobilele celea mai moderne lucrate în stiluri deosebite; asortiment bogat. 939 5-20